

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	7.623
Zabalera:	273,38 km ²
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Iruña (ikus mapa)
Udalerriak:	Adiós, Añorbe, Artazu, Biurun-Olcoz (sólo incluye: Olcoz), Cirauqui, Enériz, Guirguillano, Legarda, Mañeru, Mendigorria, Muruzabal, Obanos, Puente la Reina/Gares, Tirapu, Ucar, Uterga

2. Komunitatea eta osasuna

Garesko eskualde oinarrizkoko biztanleriaren piramideak erraboi itxura du; 35etik 60 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, nahiz eta oinarrian talde franko agertzen diren. Gainera, biztanleria maskulinizatu ageri da ia-ia adin tarte guztietan. Garesko eskualde oinarrizkoa da 14-19 urteko amak dituzten jaioberrien tasa txikiena (%1,0) eta bakarrik bizi diren 80 urte edo gehiagoko gizonezkoen etheen portzentaje handiena (%25,3) dituztenetarik, eta ez da Nafarroako batez bestekotik sobera urruntzen beste adierazle soziodemografikoetan.

Gareskoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, haurren obesitatearen prebalentziari dagokionez (%3,0).

Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago, 6 hilabetetan amagandik edoskitzen duten haurrei dagokienez (%46,7), emakumezkoen eta gizonezkoen antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez (%19,3 eta %10,4, hurrenez hurren), urteko kontrol erregistratua duten diabetiko eta hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%60,3 eta %49,9, hurrenez hurren) eta emakumezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (85,3 urte). Diabetesa diagnostikatu duten pertsonen prebalentziak bat egiten du Nafarroako batez bestekoarekin (%7,1).

Nafarroa2000 zonifikazioan Garesko eskualde oinarrizkoa, nagusiki, Iruñeko eskualdean baitago, aurreko ez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Iruñeari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %39,1ek diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (binge drinking) eta %20,8k kontsumitzen dute tabakoa egunero.

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonak, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesis).

[-> Ikus eskualdeko aktiboaren mapa](#)

4. Adierazleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien [banakako fitxak](#), behatokiaren webgunean.

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos		Valor		Media		Peor	Mejor
			Zona	Zona	Zona	Navarra	Peor	Mejor		
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	59	7,6	9,4	3,7		27,0		
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	< 5	1,0	5,4	16,7		0,0		
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	1.429	8,2	9,2	15,7		6,7		
	4. Langabezia tasa #	2016	-	12,8	12,5	14,5		7,9		
	5. Muturreko pobrezia arriskuaren tasa	2015	-	8,0	8,8	16,6		4,7		
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	1.544	31,3	29,5	63,9		2,7		
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	34,7	39,0	49,1		15,8		
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	25,3	19,1	35,1		10,3		
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	45	46,7	61,2	44,4	80,0			
	10. Sedentarisinoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	142	19,2	20,2	27,5	16,0			
	11. Alkoholaren kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	332	39,1	37,8	45,1	28,2			
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	179	20,8	22,6	28,4	19,6			
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	141	19,2	20,5	25,0	19,2			
	14. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa emakumezkoetan	2016	709	19,3 *	17,7	21,9	11,7			
	15. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa gizonezkoetan	2016	372	10,4 *	8,6	12,5	7,3			
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	11	3,0	4,3	8,7	2,0			
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	445	7,1	7,1	9,0	4,6			
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	279	60,3 *	67,8	47,4	94,2			
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	665	49,9 *	65,4	49,9	90,7			
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itzaropena jaiotzean	2008-2015	-	85,3	86,2	83,6	87,6			
	21. Gizonezkoen bizi-itzaropena jaiotzean	2008-2015	-	80,6	80,1	78,0	84,1			

Adierazleen iturria: 1-2: Bizit. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizit. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Iruñeko eskualdeko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 3., 4. eta 13. adierazleetan, 7; 10-12. adierazleetan, 6.

* Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduaren, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleentarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (%); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (%) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduako ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruhilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobrezia atalasetik behara egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreraren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobrezia atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 eguneko kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean, talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doituia: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepressiboak (T. gordina: emakumezkoak 20,7 eta gizonezkoak 10,4); **16.** Obesitatearen prebalentzia doituia 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score ≥ +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doituia (T. gordina: 7,9); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatua neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.